

Zastopstvo Slovenske skupnosti v Rimu

Zastopstvo Slovenske skupnosti iz Trsta, v katerem so bili deželni svetovalec dr. Škerk, pokrajinski odbornik Rudolf, član tajništva dr. Poštovan in strokovnjak za šolstvo dr. Šah, je bilo v ponedeljek, 3. junija, v spremstvu poslanca Belcija uradno sprejeto v Rimu pri podtajniku predsedstva ministrskega sveta Salizzoniju in prosvetnem ministru Guiju. Zastopstvo Slovenske skupnosti je oba ministra seznanilo z nekaterimi perečimi vprašanji slovenske manjšine in zlasti slovenskega šolstva.

Zastopstvo Slovenske skupnosti je ministru Salizzoniju izročilo in obrazložilo vlogo o še nerešenih splošnih in nekaterih posebnih vprašanih, ki zadevajo koristi in pravice Slovencev. Minister Salizzoni je pokazal zanimanje in razumevanje za obravnavana vprašanja in zagotovil, da jih bo iznesel in zagovarjal na pristojnih mestih. To je bil prvi stik, kateremu bodo sledili drugi za podrobnejšo poglobitev predloženih zadev, zlasti tistih, za katere so potrebni zakonski ukrepi.

Na sestanku s prosvetnim ministrom Guijem, ki je trajal nad eno uro in mu je stalno prisostvoval tudi odgovorni funkcionar za manjšinska šolstva, dr. de Prospero, je zastopstvo obravnavalo med drugim sledeče zadeve:

1. končna zakonska ureditev didaktičnih ravnateljstev in mesto nadzornika za osnovne šole. Minister je zagotovil, da sprejme to zahtevo in da bo pospešil ureditev tega vprašanja s posebnim zakonom, za kar bo takoj zahteval soglasnost zakladnega ministra;

2. za srednje šole je zagotovil, da bo izdal ustanovitveni dekret za srednjo šolo na Proseku, organizacijske tabele za srednje šole in določil število stalnih mest. V teku je preučevanje programov, na osnovi katerih bodo razpisani natečajni na srednjih šolah prve in druge stopnje. Minister je sprejel predlog zastopstva, da se izpiti za habilitacijo in natečaje združijo in da se upoštevajo olajšave, ki jih predvideva čl. 12 zakona št. 1012 iz leta 1961. Za upravno osebje bodo ponovno odprti roki za ureditev njihovega položaja v smislu zakonov št. 376 iz leta 1951 in 448 iz leta 1955;

3. glede strokovne industrijske šole je minister sporočil, da je njegovo ministrstvo vso zadevo pozitivno rešilo in bo lahko šola v jeseni odprta, če bo pravočasno prispela soglasnost drugih ministrstev. Zastopstvo je še posebej poudarilo, da je ta šola neobhodno potrebna in ga naprosilo, naj posreduje pri zadevnih drugih ministrstvih, kar je minister obljubil;

4. minister je priznal potrebo po izpopol-

ARABCI SO DOŽIVELI NOVO RAZOČARANJE

Resolucija nevezanih držav, ki je zahtevala, naj Izrael takoj umakne čete na postojanke, ki so jih zavzemale pred izbruhom vojne, na izrednem glavnem zboru Združenih narodov ni dobila potrebne dvetretjinske večine. Zanj je glasovalo le 53 držav, 46 jih je glasovalo proti, 20 pa se jih je vzdržalo. Arabci so doživeli hudo razočaranje in z njimi Sovjetska zveza, ki jim je hotela tako pomagati.

Italija je glasovala na izrednem zboru Združenih narodov za resolucijo latinsko-ameriških držav, ki zahteva postopen umik izraelskih sil v meje pred zadnjo vojno, a pod pogojem, da dobi izraelska država jamstva za svoj obstoj in razvoj. Italijanska vlada je soglasno odobrila to stališče in sklenila, naj italijansko zastopstvo glasuje proti jugoslovanski resoluciji, ki je zahtevala takojšen in brezpogojni umik izraelskih sil. Italijanska delegacija je potem tudi tako glasovala. Jugoslovanski predlog ni dobil potrebne dvetretjinske večine in zdaj so v teku pogajanja med obe-

ma skupinama, da bi izdelali kompromisni predlog.

Na tisti seji v ponedeljek, na kateri je italijanska vlada sklenila zavzeti tako stališče, je zunanji minister Fanfani obširno razložil, kako presojata italijanska vlada in diplomacija spor med Izraelci in Arabci. Rekel je, da Arabci ne bi smeli smatrati resolucije latinsko-ameriških držav, za katero je glasovala Italija, kot naperjeno proti sebi, četudi je Izrael pristal nanjo, Arabci se morajo zavesti, da je edini način, da dosežejo umik izraelskih sil z zasedenih teritorijev, ta, da se najde formula za konkretno pogajanje. To smatra za potrebno tudi izraelska vlada, ker ve, da je v položaju, v katerem bi težko dolgo vzdržala.

Pozornost italijanske vlade pa je te dni bolj usmerjena na odnose z Avstrijo v zvezi z atentati na Južnem Tirolskem in na pogajanja za pristop Velike Britanije k Skupnemu evropskemu trgu. Italijanska vlada podpira britansko prošnjo za pristop, kateri pa se še vedno upira Francija, četudi se lovi De Gaulle tokrat bolj za juridičnimi izgovori.

PODPISANA TRGOVINSKA POGODBA MED ITALIJO IN SFRJ

V soboto je bila podpisana v Beogradu nova trgovinska pogodba med Italijo in Jugoslavijo, po dolgih pogajanjih, ki so bila, kot znano, za nekaj mesecev pretrgana, ker je Italija povezala s pogajanjem zahtevo po neki politični koncesiji v bivši coni B. Ta kon-

nitvi slovenskih šolskih knjig in obrazložil korake, ki so bili in bodo storjeni za ponatis in novo sestavo knjig za obvezne šole. Glede oskrbe knjig za ostale šole višje stopnje pa je zagotovil svoje posredovanje, da bodo tudi te šole imele na razpolago potrebne učne knjige;

5. minister se strinja z zahtevo, da morajo imeti profesorji slovenščine ustrezno izobrazbo in je zato sprejel predlog zastopstva, da se na tržaški univerzi ustanovi stolica za slovenski jezik in književnost po vzorcu padovanske univerze.

Zastopstvo Slovenske skupnosti se je na sestanku dotaknilo še nekaterih drugih vprašanj, med temi slovenskih uslužbencev pri šolski upravi.

Zastopstvo Slovenske skupnosti se je na koncu zahvalilo ministru za veliko zavzetost za vsa iznešena vprašanja s ponovno prošnjo, da bi bile zadeve slovenske šole v kratkem dokončno rešene.

ceslja bi imela sicer bolj simbolni značaj, a dejansko bi pomenila, da cona B dejansko še ni vključena v Jugoslavijo, kakor je cona A v Italijo in da ima torej Italija pravno še vedno pravico nanjo. Jugoslavija na to seveda ni pristala, ker tudi ni mogla. Lahko si je predstavljati, kaj bi bilo to pomenilo za Slovenijo. Tako so pogajanja obtičala za nekaj mesecev, a so se zdaj srečno in brez novih težav ter — kot kaže — tudi brez novih zahtev po političnih koncesijah zaključila s podpisom in opečatenjem pogodbe. Pogodba obsega tudi razne sporazume glede trgovinskega prometa med obmejnimi področji.

Podpisala sta jo s slovesnim obredom o-polnomočeni italijanski minister Maurizio de Strobel in pomočnik zveznega sekretarja za zunanjo trgovino Boris Šnuderl.

Pogodba potrjuje sproščeni značaj trgovine med obema državama in upošteva jugoslovansko gospodarsko reformo in članstvo Jugoslavije pri GATT. Poudarjen je bil tudi interes obeh držav na čimboljšem razvijanju medsebojnih gospodarskih stikov in na vedno večjem stiku Jugoslavije z Evropsko gospodarsko skupnostjo. Z jugoslovanske strani so želeli, da bi Italija pomagala pri sklepanju zadevnih sporazumov s Skupnostjo.

(Nadaljevanje na 7. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 9. julija, ob: 8.30 Kmetijska oddaja, 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu. 11.15 Oddaja za najljajše — Pripovedke iz davnine: »Potepinček Toporček in devet župančkov«. Napisala Ivana Brlić-Mazuranić, prevod in dramatisacija Dese Kraševc; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 14.45 Izbor popevk iz oddaje »Un disco per l'estate«; 16.00 »Nekdo, ki gre mimo«, igra v treh dejanjih, napisal Gherardo Gherardi, prevedla Jadviga Komac. Igra RO., režira Jože Peterlin; 18.00 Vabilo na ples; 18.30 Richard Strauss: Tako je govoril Zaratustra, simfonična pesnitev, op. 30; 19.30 Poje zbor »Glasbene Matic« iz Ljubljane, pod vodstvom Igorja Lavriča; 20.30 Iz slovenske folklorne — V starih časih: Jelja Rehar: »U kašen meštjer ga boste dali, uoče?«; 21.00 Kromatična fantazija; 22.10 Sodobna glasba; 22.40 Antologija jazza.

• PONEDELJEK, 10. julija, ob: 11.50 Zvočne razglednice; 12.10 Počitniška srečanja; 13.30 Priljubljene melodije; 17.20 Glasba za vaš transistor; 17.50 Starokrščanske bazilike v Italiji, pripravil Rafko Vodeb; 18.30 Wolfgang Amadeus Mozart: Koncert za klarinet in orkester v a duru, KV 622; 19.00 Jas Gawronski: Anketa o Poljski: »Gospodarstvo«; 21.00 Slike iz narave v slovenskem pripovedništvu: »Josip Jurčič«, pripravil Franc Jeza; 21.20 Znani pevci; 22.30 Samospeli za glas in klavir.

• TOREK, 11. julija, ob: 11.50 Napevi preteklih dni; 12.00 Iz slovenske folklorne — V starih časih: Jelja Rehar: »U kašen meštjer ga boste dali, uoče?«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Glasba za vaš transistor; 17.50 Ne vse, toda o vsem; 18.00 Zborovske skladbe Emila Adamiča; 18.30 Koncertisti naše dežele, 19.05 »Otok zakladov«, napisal Robert Louis Stevenson. Prevod Pavla Holečka, dramatisacija Jožka Lukeša. Drugi del; 20.30 Gioacchino Rossini: »Mojzes«, opera v štirih dejanjih.

• SREDA, 12. julija, ob: 11.50 Glasbila in barve; 12.10 Zena in dom; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 17.20 Glasba za vaš transistor; 17.50 »Pasteur in cepiva«, pripravila dr. Rafko Dolhar; 18.00 Zabavala vas bosta orkester Teriga Tuccija in skupina »I Giganti«; 18.30 Komorni orkester »Ferruccio Busoni« pod vodstvom Alda Bellija; 19.00 Zborovske ljudske pesmi v izvedbi Slovenskih madrigalistov pod vodstvom Janeza Boleta; 20.35 Simfonični koncert. V odmoru (približno ob 21.10) Spomin na slavista Umberta Urbanija, pripravil prof. Janko Jež.

• ČETRTEK, 13. julija, ob: 11.50 Današnji napevi; 12.00 Antonio Fogazzaro: »Mali stari svet«, Prevod in radijska priredba Martina Jevnikarja. Šesta oddaja. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu, oddajo vodi Jože Peterlin; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Glasba za vaš transistor; 17.50 Odvetnik za vsakogar, pravna posvetovalnica; 18.00 Zbor naše dežele. Zbor »Aquilée« iz Basilijske; 18.30 Simfonične skladbe našega stoletja; 19.00 Zlata skrinjica — otroške pesmi in skladbe. Napisala Dese Kraševc; 19.15 Razkuštrane pesmi; 20.35 »Dilema«, radijska drama, napisal Aleksander Marodič. Igra RO., režira Stana Kopitar; 21.25 Jazzov kotiček; 22.30 Skladbe davnih dob Johna Dowlanda; 22.45 Romantične melodije.

• PETEK, 14. julija, ob: 11.50 Vokalni ansambli lahke glasbe; 12.10 Med tržnimi stojnicami, pripravil prof. Tone Penko; 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta; 17.20 Glasba za vaš transistor; 17.50 Kam v nedeljo?; 18.30 Slovenski solisti. Pianist Aci Bertonec; 19.00 Zbor iz Rupe pod vodstvom Zdravka Klanjščka; 20.35 Gospodarstvo in delo. Urednik: Egidij Vršaj; 21.00 Koncert operne glasbe; 23.00 Nežno in tiho.

• SOBOTA, 15. julija, ob: 11.50 Orkestri lahke glasbe; 12.10 Alpska jezera: »Blejsko jezero«, 13.30 Semeni plošč; 14.45 Pojeta Jimmy Fontana in Gaby Novak; 15.00 Glasbena oddaja za mladino; 16.00 Avtoradio — zanimivosti in glasba za avtomobiliste; 16.30 Pravilice slovenskih avtorjev: »Marijanka vseznalka«. Napisala Branka Jurca; 16.45 Glasovi in zvoki; 17.50 Ne vse, toda o vsem; 18.00 Delo na polju v slovenskih ljudskih pesmih; 19.00 Počitniška srečanja; 20.35 Teden v Italiji; 21.00 Antonio Fogazzaro: »Mali stari svet«. Prevod in radijska priredba Martina Jevnikarja. Sedma oddaja; 21.40 Vaški ansambli; 22.15 Skladateljji, ki so se navdihovali pri ljudski glasbi; 22.35 Za prijeten konec tedna.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

Koliko atomskih bomb ima Kitajska?

Razstrelitev prve kitajske vodikove bombe ni presenetila atomskih strokovnjakov na Zahodu in najbrž tudi ne sovjetskih. Vsem je bilo znano, da so kitajski atomski učenjaki z vso paro pri delu, da čimprej izdelajo vodikovo bombo, in da kitajska država žrtvuje v ta namen ogromna sredstva. Zato razstrelitev kitajske H bombe ni povzročila začudenja niti v znanstvenih krogih niti v evropski javnosti, ki se je spričo drugih problemov za to komaj zmenila. Pač pa se v strokovnih in vojaških krogih sprašujejo, s kolikimi atomskimi bombami razpolaga danes Kitajska in kaj utegne napraviti z njimi.

OGROMNE VSOTE ZA ATOMSKE RAZISKAVE

Po računih ameriških strokovnjakov je izdala Kitajska med letoma 1962 in 1964 2 milijardi dolarjev za znanstvene raziskave. Dve tretjini te vsote — torej od ene milijarde 300.000 do ene milijarde 400.000 dolarjev — sta šli za atomske raziskave in za raziskave glede nosilnih raket. Kitajska razpolaga tudi z dobrimi atomskimi znanstveniki. Nekateri od teh so delali svojčas v Ameriki, kot npr. Wang Kanchang, ki je ravnatelj kitajskih atomskih raziskav, W. Y. Chang, ki je delal na univerzi Princeton, in C. W. Li, ki je deloval na tehnološkem inštitutu Kalifornije.

Posebno pomemben pa je Chien Hsueh-sen, ki se je vrnil na Kitajsko iz Združenih držav l. 1955, ko je napravil tam že sijajno kariero. Ko je bil star 34 let, je bil imenovan za profesorja na tehnološkem in-

stitutu v Massachusettsu, nato pa je vodil »Jet Propulsion Laboratory« na tehnološkem inštitutu v Kaliforniji. Zdaj je ravnatelj kitajskega programa za raziskave o nosilnih raketah za atomske bombe. Tudi med njegovimi glavnimi sodelavci so taki, ki so delovali svoj čas v Združenih državah.

DO 30 ATOMSKIH BOMB

Danes razpolaga Kitajska s kakimi 20 ali 30 atomskimi bombami in z nosilnimi raketami, ki lahko odlete kakih tisoč kilometrov daleč. Kar zadeva kitajsko vodikovo bombo, nihče ne ve, če je že uporabljiva v vojne namene. Vendar se Kitajci na vso moč trudijo, da bi na tem področju čimprej dohiteli Združene države in Sov. zvezo. Gotovo je, da jim ne manjka atomskih znanstvenikov, pač pa široke industrijske podlage.

Za zdaj njihova atomska oborožitev še ni nevarna, lahko pa postane, če ne drugače pa zaradi tega, ker predstavljajo atomske bombe v rokah takih fanatičnih in nepreračunljivih ljudi, kot je Mao Tse Tung s svojimi sodelavci, strašno nevarnost za svet. Danes so gotovo Kitajci tisti, ki bi se najmanj pomišljali pred uporabo atomskega orožja, če bi si obetali od tega kako korist, in ki si celo želijo izbruha tretje svetovne vojne. V njej naj bi se Rusija in Zahod medsebojno razmrcvarila in uničila, da bi napravila prostor — Kitajcem.

S svojimi atomskimi bombami pa skuša Kitajska tudi dvigniti svoj ugled pri azijskih in sploh pri barvnih narodih. To je namreč prva barvna sila, ki ima atomsko orožje.

Upor v Kongu

Ce nima bivši katanški predsednik Combe posebno skrbnega angela varuha, bo tokrat končal na gavgah. Mož je imel dozda sicer še vedno precej sreče, priznati pa je treba, da je tudi spreten in sposoben, da gotovo nima para med afriškimi politiki.

STRELJANJE NA SUEŠKEM PREKOPU

Na Sueškem prekopu je prišlo pretekle dni do streljanja med Izraelci in Egipčani. Nekaj egiptovskih letal je skušalo tudi poleteti nad Sinaj in pri tem je bilo eno letalo sestreljeno. Izraelci menijo, da Egipčani nalašč povzročajo te incidente, ker bi Nasser rad dokazal svojemu ljudstvu, da je egiptovska vojska še močna in da se vojna »nadaljuje«. Seveda hkrati pazi, da ne gre predaleč, dokler si ne more privoščiti prave obnovitve vojne. Gotovo pa upa na to, ker dobiva zadnji čas od Sovjetske zveze ogromno pomoč v orožju. Kot so Izraelci opozorili Varnostni svet, deluje zdaj med Egiptom in Sovjetsko zvezo pravi »letalski most«, po katerem pošiljajo Sovjeti orožje. Izkrčujejo ga (težje kose) tudi sovjetske ladje, ki so priplule v egiptovske pristane.

Seveda je jasno, da se Sovjetska zveza ne misli pridružiti Egiptu v kaki novi vojni proti Izraelu, rešuje pa s tem svoj vpliv pri Arabcih. Toda pri tem se vendarle igra z ognjem, ker bodo Arabci gotovo izkoristili prvo priložnost, da spet padejo po Izraelu, zanašajoč se na to, da jih bodo že spet drugi rešili najhujšega, če bi jim slučajno spet »slabo šlo«.

Toda tokrat se je dal premotiti lahkomišelnosti. Ko se je z leta'om peljal iz Ibize na Majorco, so njegovi beli spremljevalci (seveda ni manjkalo običajne plavalaske v takih zadevah), z orožjem prisilili pilota, da je zasukal letalo in pristal v Alžiriji. Alžirci se zdaj pogajajo s kongoškim predsednikom Mobutujem za izročitev Combeja. Če bo izročen, ga bodo gotovo obesili, ker je bil v odsotnosti že obsojen na smrt. Mobutu se ga boji in zato komaj čaka, da ga vidi na vislicah.

Alžirija pa skuša dobiti za to »uslugo« od Konga razne politične koncesije, med drugim to, naj bi Mobutu podprl Arabce proti Izraelu, vsaj politično.

V zadnjem hipu smo zvedeli, da je izbruhnil v Kongu upor in da se baje uporniki in Combejevi beli najemniki bojujejo z vladnimi silami v Stanleyvillu in Bukawiju. Mobutu je zaprl meje države. Alžirska vlada se je znašla v zadregi glede izročitve Combeja.

TEDENSKI KOLEDARČEK

9. julija, nedelja: Veronika, Verenka
10. julija, ponedeljek: Ljubica, Amalija
11. julija, torek: Olga, Savij
12. julija, sredo: Mohor, Draguška
13. julija, četrtek: Dragan, Marjeta
14. julija, petek: Franc, Svoboda
15. julija, sobota: Justa, Vladimir

Odgovor odbornika Rudolfa žaljivcu naših kmetov

Tržaški pokrajinski svet je pretekli teden zaključil splošno razpravo o gospodarskem programiranju in vlogi tržaške pokrajine v njem: Ob koncu razprave je svet odobril enotno resolucijo, za katero so glasovale vse skupine, razen misovcev in liberalcev. Med razpravo je govoril tudi predstavnik Slovenske skupnosti, pokrajinski odbornik za kmetijstvo Saša Rudolf, Ker se je Rudolf v svojem govoru dotaknil važnih vprašanj za slovensko skupnost, ga priobčujemo v celoti.

»Ker so že mnogi govorniki dovolj poglobili razpravo o pravno-filozofskih vprašanjih podeljevanja upravnih pooblastil javnim krajevnim ustanovam, se mi zdi potrebno spregovoriti o tistih vprašanjih nekaterih ekonomskih sektorjev, ki jih osrednji organi zaradi splošnejšega vpogleda na celoto, ne morejo zadovoljivo reševati. Med slednje spada prav gotovo vprašanje kmetijstva na Tržaškem, ki zavzema, kljub tesnemu ozemeljskemu področju, precejšnjo važnost v sklopu deželnega kmetijstva. Na našem področju, o katerem govorita tudi oba zakona Zelenega načrta, delujejo številne manjše kmetije, ki so se specializirale v gojenju vinske trte, pridelovanju povrtnin in rož. Zeleni načrt poudarja pomen specializacije v kmetijstvu in nalaga javnim ustanovam dolžnost, da krepijo kakovost pridelkov s pomočjo tečajev, s podeljevanjem prispevkov in posojil.

Hibe tržaškega kmetijskega nadzorništva

Z ustanovitvijo dežele Furlanije-Juljske krajin se so nakazale nove možnosti za revalorizacijo našega kmetijstva. Kmetijsko nadzorništvo, to je organ, ki edini lahko znatno pripomore k izboljšanju količine in kakovosti poljskih pridelkov, je postal del deželnega odborništva za kmetijstvo s sedežem v Vidmu. Pričakovali smo, da bo deželna uprava ojačila tržaško nadzorništvo, toda upi so se kaj kmalu izblinili Tržaško kmetijsko nadzorništvo je polagoma izgubilo na pomenu, saj so številne strokovnjake, ki so bili uslužbeni v našem mestu, odposlali na odgovorna mesta pri drugih deželnih nadzorništvih. Tako v Trstu nimamo strokovnjaka za gojenje vinske trte, strokovnjak za vrtnarstvo je prevzel mesto v Vidmu, strokovnjak za živinorejo pa izmenično deluje v Trstu in Pordenonu. Celo nekatere strojeviske so bile premeščene v druga mesta naše dežele. Na ta način je tržaško kmetijsko nadzorništvo izgubilo v

zadnjih štirih letih vrsto svojih odločilnih funkcij ter se spremenilo v urad, ki komaj opravlja birokratske služnosti. Zaradi pomanjkanja uslužbencev se ne more ukvarjati s tistimi pobudami, ki jih določata zakona o Zelenem načrtu. Omeniti je treba še pomanjkanje strokovnjakov z znanjem slovenskega jezika, saj je statistično dognano, da je večina kmetovalcev našega ozemlja slovenske narodnosti.

Odgovor liberalcu Joni

Na tem mestu želim svetovati odv. Joni, naj si bolje ogleda statistiko o zaposlitvi v tržaški pokrajini. Mirne duše vam lahko zagotovim, gospod svetovalec, da se s kmetijstvom v naši pokrajini ne ukvarja 30.000 prebivalcev, kot bi to zgedalo iz vašega vprašanja v zvezi s televizijsko oddajo »L'Approdo«. Na vsak način se vam želim zahvaliti za vzdevek kmetovalec, s katerim imenujete vse Slovence v Italiji. Nikar pa ne mislite, da nas s tem vzdevkem žalite, saj gre za pojem, ki je v čast skupini delovnih ljudi, brez katerih bi bilo življenje nemogoče. V imenu vseh kmetovalcev pa vzamem na znanje vaše zaničljivo mne-

nje o kulturni ravni našega kmečkega prebivalstva. Želim pa pristaviti, da je med abonenti Slovenskega gledališča v Trstu 200 kmetovalcev, da se tržaški kmetovalci udeležujejo na najrazličnejših kulturnih področjih, od dramskega pa do pevskih zborov. Pevski zbori, v katerih sodelujejo kmetovalci, so nastopili na raznih mednarodnih tekmovanjih v Arezzu ter dosegli laskave uspehe. Vendar se nočem nadalje ustavljati pri kulturnem udeleževanju naših kmetovalcev, saj bom o tem vprašanju spregovoril kasneje.

O cvetlični razstavi

12. Mednarodna cvetlična razstava je jasno dokazala težkoče, v katerih deluje tržaško kmetijsko nadzorništvo. V preteklih letih je omenjeni organ vodil sodelovanje naših vrtnarjev na mednarodni razstavi, medtem ko je letos — verjetno tudi zaradi pomanjkanja kvalificiranih uslužbencev — popolnoma odpovedal. Poleg lepo urejenih razstavnih prostorov videmskega in goriškega nadzorništva, je stal obubožani stand tržaške pokrajine. Kakšne zaključke je iz tega povlekla deželna uprava? Ker ni hotela priznati nedelovanja tržaškega nadzorništva, je hitela zatrjevati, da predstavlja slabo prikazano proizvodnja tržaških kmetovalcev zadostni argument za dokazanje nepomembnosti (Nadaljevanje na 6. strani)

Kljub vsemu se držijo neke mere

Britanski diplomatski krogi in komentatorji najresnejših dnevnikov, kot so npr. »Times«, »Sunday Times«, »Observer« in »Sunday Telegraph« dvomijo o resničnosti te dni razširjene novice, da je Mao Tse Tung odstavil predsednika kitajske republike Liu Sao Čija, ki je tudi član centralnega komiteja partije. Novica, ki jo je objavilo glasilo kitajske vojske, je bila zelo nejasna.

Predsednika republike bi mogel odstavi samo »Nacionalni kongres ljudstva«, člana centralnega komiteja pa sam centralni komite. Toda »kongres ljudstva« se ni sestel že od leta 1956, centralni komite pa ne od leta 1964. To obenem tudi lepo osvetljuje sedanje razmere na Kitajskem. Po mnenju angleških komentatorjev je boj med Liu Sao Čijevo in Mao Tse Tungovo strujo še vedno neodločen. Do februarja le-

tos je bilo opaziti napredovanje »rdečih straž«, zdaj pa je položaj popolnoma kaotičen. V Pekingu imajo oblast maovci, toda v provincah prevladujejo liušaočijevci.

Na lepakih na zidovih v Pekingu poziva Liu Sao Či k spoštovanju ustavnih določil in partijskega pravilnika. Če bi se tega držali, bi se verjetno znašel Mao Tse Tung s svojimi pristaši v manjšini.

Edina simpatična poteza pri vsem tem dogajanju je to, da še ni prišlo do hujšega medsebojnega pobijanja in sodnih umorov, ampak samo do nekaterih oboroženih spopadov v provincah. V tem znajo Kitajci za čuda držati neko mero, katere tudi Evropejci ne poznajo, kot dokazuje nedavna zgodovina v Nemčiji in v nekaterih komunističnih državah, pa tudi v Španiji in Grčiji.

DOKTOR SMRTI

13

LEV DETELA

Sedmo poglavje: ZALEZOVANJE

Kvadratnikova hiša se je črnila v noči. Z Arhimedovom sva previdno preskočila ograjo, ko se je mesec skrila za oblake, ki so leteli čez nebo. Srh me je spreletel po vsem telesu. Zazrl sem se v Arhimedova, ki se je plazil kot ris skozi gosto travo. Luči v sobi profesorja Kvadratnika so še gorele. Nenadoma so se odprla vhodna vrata kockastega poslopja, h kateremu sva se približevala, in robot Mohamed se je posvetil na pragu z veliko vrečo odpadkov. Potuhnila sva se v travo, medtem ko je Mohamed drsal po vrtu h košu za odpadke. Šele ko se je nesrečni zamorski robot vrnil v hišo, sva nadaljevala z obleganjem sovražnega prostora. Kos zemljišča za kosom je padel v najine roke in kmalu sva bila tik pred hišo. Arhimedov se je vzpel v travo in prisluškoval.

Nič se ni oglasilo. V Kvadratnikovi sobi je še vedno gorela luč. Mož je moral sedeti nad svojimi polami papirja, ali pa je — svojemu stanju primerno-koval zločinske načrte! Čez čas je zaropotala posoda: Mohamed je opravljal hišne posle!

Arhimedov mi je pomignil in z neslišnimi koraki sva stekla proti žici velikega strelovoda, ki se je vzpenjal iznad strehe. Arhimedov je preizkusil moč žice. Ko je ugotovil, da bo držala, se je povzpela proti prvemu nadstropju, medtem ko mi je namignil, naj počakam spodaj.

Srce mi je močno bilo. Neverjetna razburjenost se me je vedno bolj pollaščala. V ustih se mi je vgnedil trpki okus strahu in tesnobe.

Arhimedov je dosegel nazidek prvega nadstropja, s spretnim gibom je dosegel najbližje okno in tam obsedel.

Nenadoma je pozvonilo pri vrtnih vratih. Odrevenela sva od groze. Pri vrtnih vratih je stal doktor Fragada z velikim buldogom.

Mohamed in doktor Kvadratnik sta odprla vhodna vrata, luči so se prižgale, medtem ko sva se jaz in Arhimedov prilepila k zidu, da naju ne bi opazili.

Končno sta Kvadratnik in Mohamed odprla vrtna vrata in nesrečni pes je predirljivo zacvilil. Neprijetna družba se je odpravila v hišo in razločno sru slišal Kvadratni-

kove besede: »Lopova bo treba ubiti!«, ki jih je spremljal škodoželjni smeh doktorja Fragade.

Ko so utonili v notranjosti prostora, mi je Arhimedov pomignil, naj mu sledim. S spretnim skokom sem bil pri žici strelovoda, in že sem plezal proti prvemu nadstropju. Zgoraj mi je Arhimedov podal roko in mi velel, naj mu sledim.

Z rahlim treskom sva odprla polknice in izginila v temi prostora. Arhimedov je iz plašča izvlekel žepno baterijo in svetloba je razsvetlila pošastno sobo, polno indijanskih temov, loban, nagačenih aligatorjev.

Arhimedov je iz žepa izvlekel revolver in mi zašepetal: »To reč nosim stalno pri sebi!«

Nato je pobrskal po žepih in mi podal precej velik ukrivljen nož z besedami: »To je še vedno boljše kot nič. Mogoče se bova morala braniti ali pa napasti!«

Previdno je odprla vrata in zdrsula sva na temačen hodnik. Obstala sva in prisluškovala. Sprva se nama je zdelo, da naju je obdala tišina kot v grobu. Potem pa sva zaslišala pritajene glasove, pasji lajež in gromki smeh doktorja Fragade.

Najprej nisva mogla ugotoviti, od kod bi prihajali glasovi. Potem pa se nama je zadelo, da mora tisti prostor ležati zgoraj, v drugem ali tretjem nadstropju.

Tržaškega

Mleko in voda - nujni vprašanja

Ob odprtju vinske razstave v Nabrežini, ki se je zaključila v ponedeljek, je župan Drago Legiša, imel pomemben govor, v katerem se je dotaknil dveh zelo važnih vprašanj, ki se neposredno tičejo vseh kmetovalcev na tržaškem Krasu, posredno pa večino prebivalcev kraških vasi.

Prvi problem, ki ga je župan omenil, je vprašanje mleka. »Ta problem — je dejal — zadeva tako ceno mleka pri pridelovalcu kot tudi organizacijo njegovega pobiranja, to je organizacijo zbirnih središč. Gre za vprašanje, ki mora biti čimprej rešeno, kajti vsako nadaljnje odlaganje z rešitvijo, oziroma vsako nadaljevanje sedanjega stanja bo dovedlo do še večjega obubožanja stevala živine na našem področju.

Zato si ob tej priložnosti — je nadaljeval govornik — dovoljujem pozvati strokovne organizacije, pristojne javne ustanove in same živinorejce, naj se potrudijo, da se ta hud problem čimprej tako reši, da bodo naši živinorejci pomirjeni in da bodo mogli posvetiti še večjo skrb živinoreji.

Drug hud problem, ki se postavlja pred veliko večino kmetovalcev iz občin Repentabor, Zgonik ter iz dela naše občine, je pomanjkanje vode, ki je postalo akutno prav v zadnjih tednih. Gre za področja, ki jim dovaja vodo Konzorcij kraškega vodovoda, kateri se oskrbuje z vodo pri tržaškem Acegatu. Kraški vodovod je nastal pred približno 20 leti, in sicer za takratne potrebe. Zdaj je pa jasno, da ta vodovod ne more ustrezati čedalje večjim potrebam urbanističnega razvoja in zahtevam terciarnih dejavnosti, tem manj pa ustrezna spremembam, ki nastajajo sedaj v kmetijstvu; spremembam, ki pomenijo prehajanje od tradicionalnega kmetijstva v specializirane kulture, in ki si jih vsi želimo in o katerih mislimo, da morajo in morejo postati pot bodočega razvoja.

»Jasno je — je še poudaril govornik — da je takšen zaželen razvoj dejansko nemogoč, če se korenito ne spremenijo in če se primerno ne ojačijo sedanje strukture Kraškega vodovoda. Gre za naloge in dolžnosti, ki spadajo v pristojnost Konzorcija kraškega vodovoda — je naglasil župan — a gre predvsem za naloge in dolžnosti, ki spadajo v pristojnost omenjenih občin. Kar za-

deva upravo občine Devin-Nabrežina, lahko zagotavljam, da se je že zanimala, da se ta hud problem korenito reši. Jasno pa je tudi — je zaključil govornik — da same občinske uprave ne bodo mogle rešiti te hude zadeve in da bodo zato morale dobiti otipljivo pomoč od drugih javnih ustanov.«

Prvi ukrepi

O vprašanju pomanjkanja vode na Krasu je v torek obširno razpravljaval nabrežinski občinski odbor. Na županov predlog je sklenil takoj prispevati dva milijona in pol lir, ki so potrebne, da Konzorciji sprejme prvi nujni ukrep, in sicer, da začasno postavi 1.200 m cevi, po katerih bo dobivala vodo proseška železniška postaja Tu se — kot znano — raztovarja živina, ki prihaja iz inozemstva (dnevno tisoč glav) in ki skupno z drugimi potrebami porabi okrog 35 do 40% celotne potrošnje vode na odseku od Opčin do Prečnika v nabrežinski občini.

O tem sklepu je župan Legiša obvestil zbor Konzorcija kraškega vodovoda, ki se je isti dan sestel na izredni seji in ki so se ga udeležili tudi župan repentaborske občine Guštin ter podžupan zgoniške občine dr. Godnič Nabrežinski župan je tudi povabil zbor konzorcija, naj čimprej prouči celotno vprašanje vodovoda ter pripravi ustrezen načrt za njegovo ojačenje. V tej zvezi je opozoril na ugodnosti, ki izhajajo iz deže'nega zakona z dne 16. 11. 1965, št. 27, po katerem je predviden deželni prispevek do 50% stroškov za vodovodne napeljave. Opozoril je dalje na prispevke iz gospodarskih načrtov ter zagotovil vso pomoč svoje uprave.

Kot smo zvedeli, je zbor Konzorcija kraškega vodovoda sklenil, da se ponovno sestane na izredni seji v petek, 7. t. m., na kateri bo na osnovi podatkov, ki jih bo

urad medtem dobil o cenah cevi in drugih stroških za napeljavo, sklenil takoj nabaviti vse, kar je potrebno, da se začasno napelje tisoč dvesto m nove cevi za izključne potrebe železniške postaje na Proseku S tem ukrepom bi se moralo znatno razbremeniti osta'o omrežje in bi moralo biti neko'iko več vode za potrebe prebivalcev prizadetega področja.

S tem pa se vprašanje seveda ne bo rešilo, kajti celotno sedanje omrežje ne ustreza več potrebam. Zato bo treba iskati in pripraviti novo rešitev S temi tehničnimi pripravami pa odgovorni ne smejo odlašati.

—0—

Nabrežina:

ZELO USPELA RAZSTAVA DOMAČIH VIN

V soboto, 1. t. m. zvečer, so slovesno odprli VI. razstavo in pokušnjo domačih vin, ki jo je priredila nabrežinska občinska uprava Razstavo je uradno odprl župan Legiša, ki je imel pomemben govor, o katerem poročamo na drugem mestu. Slovesnosti so se udeležili številni predstavniki oblasti, med njimi predsednik deželnega sveta De Rinaldini, deželni svetovalec Škerk, kmetijski nadzornik Perco in drugi. Svoje pridelke, ki so letos bili vsi res odlični, je razstavljalo 15 vinogradnikov.

Posebna komisija bo v kratkem ocenila razstavljena vina in podelila nagrade. Razstava je dosegla velik uspeh. Potrdila je, kot je ugotovil župan, da je ta manifestacija že postala tradicionalna in da je odraz socio'oško-ekonomske stvarnosti nabrežinske občine.

NASTOP ZBORA

»FANTJE IZPOD GRMADE«

V ponedeljek je na nabrežinskem trgu nastopil ob vinski razstavi s samostojnim koncertom moški zbor »Fantje izpod Grmade«. Pod vodstvom dirigenta Iva Kralja je zapel vrsto umetnih in narodnih pesmi. Petje je bilo ubrano in je dokazalo, da je ta mladi zbor že dosegel velik napredek, za kar gre zasluga dirigentu in prizadevnim ter vztrajnim pevcem K uspehu čestitamo!

Slovo od bivšega župana

V soboto popoldne so položili k večnemu počitku na repentaborsko pokopališče bivšega dolgoletnega župana repentaborske občine Jožeta Bizjaka. Pokojnik je umrl nekaj dni prej v tržaški bolnišnici. Bilo mu je 63 let.

Na zadnji poti je uglednega gospodarja, kmetovalca, upravitelja ter javnega delavca spremljala velika množica domačinov, številni prijatelji in znanci iz vse Tržaške ter mnogi predstavniki političnega in kulturnega življenja naše manjšine. Krsto z zemskimi ostanki so nosili sedanji upravitelji repentaborske občine, med njimi župan Guštin in njegovi najožji sodelavci Pogrebne cerkvene obrede je opravil g. Štuhec ob asistenci bazovskega župnika Živca.

Župan Guštin o svojem predhodniku

Ko so krsto položili v grob, se je od služnega moža in od svojega predhodnika na županskem mestu z zelo lepimi besedami poslovil sedanji župan Mihael Guštin, ki je med drugim dejal: »Jože Bizjak je bil mož, ki je globoko zaoral na področju vseh številnih dejavnosti, katere spadajo v pristojnost občinske uprave. Kot prvi

župan, izvoljen na prvih volitvah po osvoboditvi, se je znašel pred mnogimi težavnimi problemi, od katerih naj omenim samo dejstvo, da je bila naša občina takrat komaj rojena. Poskrbeti je bilo treba vse: sedež, osebje, opremo, listine itd. »Župan Bizjak — je nadaljeval govornik — se je teh težkih nalog lotil z veliko požrtvovalnostjo in z velikim pogumom ter je tudi uspel. Bil je mož izrednih sposobnosti, ki so prišle do izraza ne samo v stiku z ljudmi, temveč tudi v osebnih in drugih odnosih z raznimi oblastniki, kar je bilo v prvih povojnih letih, glede na takratne razmere, zelo važno, a tudi nelahko. Imel je poseben dar, da je znal pri svojem sogovorniku takoj vzbuditi simpatijo, pri čemer mu je pomagala ne samo njegova elegantna moška postava, temveč predvsem čistost in poštenost njegove duše.«

Govornik je nato poudaril, da je med Bizjakovim županovanjem občina takorekoč spremenila zunanjo podobo, saj je cela vrsta važnih javnih del neločljivo povezana z njegovim imenom.

Ko je župan Guštin govoril o pokojniku (Nadaljevanje na 7. strani)

70-LETNICA NABREŽINSKE GODBE

Letos poteka 70 let, odkar je bilo v Nabrežini ustanovljeno Godbeno društvo. Srečno je šlo skozi vse težave in še danes pridno deluje. Pomembni jubilej so nabrežinski godbeniki obhajali v nedeljo, ko je bila v vasi tradicionalna vinska razstava, pri kateri že vsa leta sodeluje tudi godba in skrbi za primerno vzdušje. Za to priložnost so Nabrežinci povabili v goste godbe iz Trsta, Trebe in Doberdoba, ki so imele na nabrežinskem trgu dobro obiskane koncerte.

Nabrežinsko godbo vodi zdaj kape'nik Mislej, potem ko je dolgoletni, zaslužni kapelnik Devetak zaradi boleznj odložil taktirko in jo predal mlajši roki. Godbi tudi naš list iskreno čestita ob tej častitljivi obletnici in ji želi še mnogo nadaljnjih uspehov.

NOVI NADSKOF

V ponedeljek zjutraj se je odpeljal novoimenovani goriški nadškof msgr. Cocolin v Rim, da položi predpisane prisege v Vatikanu vpričo kardinala protodijakona. Po veljavnih določilih mora opraviti dolžnostni obisk tudi pri apostolskem nunciju za Italijo. Na podlagi konkordatnih predpisov mora novi škof priseči tudi v roke državnega predsednika Saragata.

Dan za to slovesnost pa še ni določen. Tudi ni še sklenjeno, kateri dan se bo izvršilo škofovsko posvečenje, ki bo skoro gotovo v oglejski baziliki. Šele ko bo zadoščeno vsem tem predpisom, bo imel novi nadškof slovesen vhod v Gorico. Pričakuje se, da bo ta dan proti koncu avgusta.

ZA JAVNA DELA

V zvezi z našim dopisom o cesti in vodovodu v Štmaver nam je poslal pokrajinski odbornik Marko Waltritsch še nekaj pojasnil glede drugih cest v naših občinah.

Poleg nakazil za ti dve javni deli bo delni odbor odobril 83 milijonov lir za nadaljevanje del na pokrajinski cesti Oslavje-Števerjan. Sedanja dela so namreč financirana iz prejšnjega nakazila, ki pa ne zadoštuje za celotno cesto. Tu tiči vzrok, da dela počasi napredujejo in da se nekateri tudi upravičeno pritožujejo. Uradni »šimelj« za finance je torej kriv zavlačevanja.

Nakazanih bo tudi 10 milijonov lir za občinsko cesto Sovodnje-Peč-Rupa. Z drugim denarjem bo pa občina kmalu asfaltirala tudi cesto skozi Malnišče. K tej obljubi pristavljamo, da bi bil skrajni čas tudi za to cesto, da bi se tako končale upravičene pritožbe občanov s Peči in Rupe.

Obljublja se tudi 113 milijonov lir za cesto Bukovje-Jazbine-Mošo-Koprivo skozi Preval. Cesta teče delno tudi po ozemlju

Beneška Slovenija

Centa:

PRAZNIK ČEŠENJ

Centa z okolico že od nekdanj slovi po redki vrsti trdih in zelo okusnih češenj, ki pridejo kot zadnje na trg.

V zadnjih letih je pa ta okusni sadež začela napadati bolezen, ki jo povzroča posebna češnjeva muha. Zato je začelo Kmetijsko nadzorništvo dajati pobude, da se »tarčentke« rešijo in zadobe prejšnjo veljavo. Prinašali so tudi precej dohodka vsej okolici kot pozni pomladni in zgodnjepoletni sadež.

Že nekaj let se praznuje v Centi tudi »šagra češenj«, ki se je letos odprla prejšnjo nedeljo. Na mnogih stojnicah je bilo razstavljenih polno košar »tarčentk«, po katerih so številni obiskovavci prav pridno segali. Pri otvoritvi je mestni župan poudarjal pomen češnjevega slavlja. Poudaril je, da so še pred vojno pošiljali te zadnje češnje v vsa večja evropska mesta in da si je treba izgubljen tržišča zopet pridobiti in tako tudi gospodarsko dvigniti ves čentskt okraj.

Sledilo je nagrajevanje razstavljalcev, ki jih je bilo okrog 50, dosti tudi iz slovenskih vasi. Drugo nagrado je prejel sadjar Biasizo iz Sedlišč; četrto in peto posestnici Boreaniz in Franz iz Malemažerije; šesta in sedma sta šli zopet v Sedlišče in v Kojo.

Poleg razstave češenj so bile na sporedu še druge športne in zabavne prireditve, ki so privabile tudi mnogo izletnikov.

števerjanske občine. Pozneje — ne ve se še kdaj — se bo asfaltirala tudi cesta proti Plešivemu in Krminu.

V razpravi je tudi nakazilo 35 milijonov in pol za medobčinsko cesto z Vrha v Martinščino in zopet na Vrh-Grižo. Ta cesta se vije večinoma po ozemlju sovodenske občine. Iz teh podatkov je razvidno, da bodo mnoge ceste na ozemlju slovenskih občin asfaltirane do prihodnje spomladi.

Cesta Devetaki-Doberdob bo pa urejena najbrž že to poletje. Pokrajinska uprava je te dni razposilala vabila za dražbo del na tej cesti.

Dana so torej zagotovila, ki gredo že preko golih obljub. Nadejamo se torej vsi prizadeti, da bo zadeva res do prihodnje pomladi urejena, saj gre končno le za vprašanje redne uprave, ne pa za kako milost davkoplačevalcem.

MALA MATURA

Prejšnji teden so se končali izpiti na nižji slovenski srednji šoli. Izidi so še kar ugodni V III. a razredu, kjer so sami fantje, je izdelalo 11 dijakov. Štirje imajo popravne izpite, trije so pa zavrtnjeni. V III. b dekliskem razredu je v poletnem roku izdelalo 13 dijakinj. Pet dijakinj ima popravne izpite, dve sta bili zavrtnjeni.

VROCINA IZPITOV

Menda že mora biti tako, da sovпада čas pasje vročine z dobo podlaganja zrelostnih izpitov. Vročina je torej dvojna. V vsej državi je okrog 200.000 maturantov. V goriški pokrajini jih je 494. Slovenski maturantje z liceja in učiteljska imajo izpite, kot že več let, v Trstu. Ta teden se končajo pismeni izpiti. Prihodnji teden so pa na vrsti ustni.

Pevma:

POROKE — SMRTI

Po daljšem odmoru si je v soboto v naši farni cerkvi zopet en par obljubil večno zvestobo. Ženin je naš domačin dr. Mirko Primožič, agronom po poklicu. Za življenjsko družico si je izbral gospodično Vando Kavčič, doma iz Medane. Novoporočencema izražajo vsi znanci in prijatelji prav iskrena voščila za dosti sreče v zakonu.

Prejšnjo nedeljo je pa zvonilo na zadnji poti našemu staremu župljanu Oskarju Polu. Rajni je bil več let uradnik pri goriški bolniški blagajni. V Pevmi je kupil nad trgom obširno Fogarjevo zemljišče, kjer si je zgradil lepo domovanje in uredil vzorno posestvo. Bil je umen gospodar in splošno spoštovan mož, ki se je znal živeti v našo vaško skupnost. Učakal je 77 let; pred leti mu je umrla žena. Zapušča 3 odrasle hčere. Naj počiva v miru na domačem pokopališču.

In še o pokopališču je treba nekaj omeniti. Občinska uprava je odločno sklenila, da se uredi novo pokopališče, onkraj ceste v Štmaver. Za stroške je že pripravljenih 50 milijonov lir. O tem, kje naj bi ležalo naše pokopališče, je tekla dolga pravda. Ker je cesta pred njim preozka, naj bi se po mnenju nekaterih odrezal spredaj en kos in bi se grobišče podaljšalo na spodnjem koncu. Drugi predlog je bil, naj bi se razširilo proti severni strani, ker je tam,

Iz Goriške

pred šolo, dovolj prostora za širjenje ceste. Sedaj je pa obveljalo tretje mnenje, ki ni najbolj ugodno. Toda zdaj je kar je. Župljani želijo le, da bi bilo pokopališče kmalu urejeno.

Rupa:

CLOVEŠKA SOLIDARNOST — GOSPODARSKE SKRBI

Pasja vročina, ki je začela zadnje dneve hudo pritiskati, izrablja vedno več mladih ljudi v hladne valove Vipave ali Soče. Vsi si pač ne morejo privoščiti kopeli in sončenja ob morju.

V rekah pa je več nevarnosti kot v morju zaradi hladnejše vode in vrtincev. Zato je potrebna tudi večja previdnost, ki pa je zlasti pri mladini manjka. Pred nekaj dnevi bi bila kmalu utonila neka šestnajstletna mladenka, ki se je kopala v družbi nad mostom pri Rupi. Nenadno je zginila v valovih. Nekateri, med njimi tudi odrasli, so to mirno gledali. Šele nekdo drugi, ki je prišel mimo, jo je potegnil iz vrtinca. Pomanjkanje previdnosti, še bolj pa pomanjkanje čuta za pomoč bližnjemu bi kmalu terjali smrtno žrtev.

Pridelki na njivah še kar dobro kažejo. Tudi krompir je letos lep. Škodljivega hrošča skoro ni več opaziti, ker so ljudje o pravem času škropili. Deželne in pokrajinske oblasti pa niso pri tem nič prispevale, kakor bi bila njihova dolžnost. Po mnenju nekaterih gospodarjev bi morali menjavati tudi vrste semenskega krompirja, da bi prišli do boljšega pridelka.

V zvezi s pridelki je treba še nekaj omeniti. Zito je pospravljeno; po večini pa stoji v kopicah po njivah, ker ni na razpolago mlatilnice. Ljudje se boje, da ne bi prišel dež, ki bi pokvaril snope. Nekateri vozijo mlatit v Štandrež; drugi čakajo običajno mlatilnico iz Furlanije. Zato je prišlo več gospodarjev do mnenja, naj bi se ustanovil občinski konzorcij, ki bi kupil moderen mlatilni stroj. Delo bi bilo na mah in čisto izvršeno. Upamo, da se bodo občinski možje zavzeli za to stvar vsaj za prihodnjo žetev.

Štmaver:

POJASNILA

V zvezi z našim zadnjim dopisom iz Štmavra nam pošilja pokrajinski odbornik g. Marko Waltritsch nekaj pojasnil, ki jih podajamo v izvlečku, da se sliši obojna plat zvona.

Odbornik navaja, da je o zadevi vodo-voda skozi dolino Pevmice in o asfaltiranju ceste Pevma-Štmaver (mi smo pisali o ureditvi ceste ob Pevmici) govoril pred kratkim na sestanku v Štmavru.

Nadalje pojasnjuje, da je pokrajina uprava povabila v začetku lanskega leta vse občine, naj navedejo vse ceste turističnega značaja, ki jih je treba asfaltirati z deželnim prispevkom 80% na podlagi dež. zakona št. 32. Goriška občina je navedla cesto Pevma-Štmaver, Grojna-Kalvarija-Loč-

(Nadaljevanje na 7. strani)

ŠOLSKO OBVESTILO

Vpisovanje v Nižjo srednjo šolo v Gorici, ul. Randaccio 10, se vrši vsak dan od 9. do 12. ure. Za I. razred traja vsisovanje le do 25. julija.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Silvester Godina razstavlja v Gorici

V razstavnih dvoranah v prehodu na Korzu v Gorici je odprta razstava umetniških del slikarja Silvestra Godine, ki je nenavadna po razstavljenih delih in po mojstru samem.

Naj najprej predstavim slikarja samega, ki je širši javnosti v Gorici še malo znan. Silvester Godina je doma iz Skednja pri Trstu. Ima že dvaincemdeset let in pol, toda po svoji postavi, bistrosti in živahnosti jih kaže četrto stoletja manj. S svojimi leti je gotovo starosta vseh slovenskih umetnikov.

Godina še vedno dela. Na naše vprašanje, kdaj in kaj ga je usmerilo na umetniško pot, je odgovoril, da je prijel za paleta že v mladih letih. Življenjske razmere pa mu niso dopustile, da bi bil obiskoval kako umetnostno akademijo.

»Sam sem si moral iskati svojo pot in še vedno se je treba izpopolnjevati. Kdor kaj dela, se mora sam kritizirati. Tudi jaz nisem vedno sam s seboj zadovoljen,« je dodal.

»V kakšni smeri iščete izraza svojemu umetniškemu hotenju?« smo ga vprašali.

»Naredim kar čutim. Motiv v naravi se pred menoj zaiskri in me sili, da ga čimprej prelijem v barve.« Pokazal je na razstavljeno sliko »Lanterna ob zatonu«: »Pred kratkim sem nekega večera strmel od tržaške ribarnice tja proti Lanterni. Kako so se barve prelivalo in ugašale ob sončnem zatonu! Brž nekaj potez v skicirko. Potem me je pa vso noč razganjalo, da sem navsezgodaj sedel pod svoj široki latnik — tam je moj atelje — in sem barve, sliko in občutje že dopoldne prenesel v okvir.«

Silvester Godina noče, da bi ga prištevali h kakim modernistični smeri. Sam se ima za figurativnega mojstra z lahko impresijo. Pravi, da išče živih motivov v lepoti in naravi domačega okolja.

»To našo zemljo skušam prikazati tako, kot jo gledam in občutim ne samo jaz, ampak večina ljudi, ki na njej živijo,« je nadaljeval stari slikar svojo izpoved. »Izbrane, žive motive iz narave iščem in jih prelijem v živahne barve, da gledalec samo vzklikne. Saj je res tako lepo tudi v starem Skednju, na Repentabru, v Miljah ali v Dolini. Kako, da nisem že sam tega opazil? Večina razstavljenih slik — 34 — kaže pokrajinske motive, tihožitja in cvetje.

Godina je v Trstu že večkrat z uspehom razstavljal, čeprav so ga mlajši v navalu modernizma odklanjali. Danes ga pa ljubitelji umetnosti cenijo,

ker napolni dušo s tihim zadovoljstvom. Godina ima kakih dvesto risb; nekatere se nahajajo na Dunaju in v Gradcu. V Gorici razstavlja prvič. Razstava bo odprta do ponedeljka 10. julija.

r. b.

V Milanu je umrl znani italijanski pisatelj in časnikar Enrico Emanuelli. Zadel ga je kap.

ODGOVOR ODBORNIKA RUDOLFA

(Nadaljevanje s 3. strani)

tržaškega kmetijstva. Istočasno pa so se že pojavile govorice, po katerih nameravajo spremeniti tržaško nadzorništvo v podrejeni odsek goriškega kmetijskega nadzorništva. Nikakor ni bil moj namen kritizirati delovanje uslužbencev tržaškega nadzorništva, saj je znano, da se na vse načine trudijo, da bi premostili težave, ki so nastale zaradi pomanjkanja strokovnjakov in ostalega personala.

Iz omejenih razlogov sodim, da je edina pot ka rešitev tega vprašanja v upravnih pooblastilih, ki naj jih dežela posreduje krajevnim javnim ustanovam. Zeleni načrt omenja tudi jusarske pravice. Gre za vprašanje, ki ga doslej ni bilo moč rešiti, saj dežela še ni izglasovala zadevnega zakona. Rešitev tega vprašanja bo treba preučiti tudi v okviru ustanovitve narodnih parkov na Krasu. Z ustanovitvijo parkov, ki pa morajo zavzeti le manjše površine, bi bilo moč rešiti tudi skeleče vprašanje škode, ki jo povzročajo nedeljski izletniki zasebni lastniki. Male kraške naravne parke bi torej lahko namestili izključno le na jusarskih pravicah, ker bi se s tem izognili razlaševanju, ki je povzročilo že toliko negotovanja med našim prebivalstvom. Razumljivo je tudi, da je treba paznike kraških parkov izbrati med domačini.

O narodni manjšini in njenem poslanstvu

V drugem delu svojega govora sem nameraval spregovoriti o nalogah in vlogi narodnih manjšin v obmejnih pokrajinah. Vendar opažam, da me je v tem že prehitel svetovalec Jona s svojim vprašanjem o televizijski oddaji »Approdo«. Načelnik liberalne skupine je v svojem vprašanju navedel vse tiste dejavnosti, ki jih manjšina ne

sme izvajati, če noče razburjati tržaških liberalcev. Morda nisem pravilno razumel smisla liberalnega vprašanja, če trdim, da bi se morali vsi Slovenci zapovrstjo izključno ukvarjati s kmetijstvom, porušiti kulturne domove, zapreti šole, zagzati kulturne revije in knjige, preprečiti vsako pobudo za socialni in kulturni razvoj slovenskega prebivalstva v Italiji. Toda dovolite mi, že pred vami se je nekdo zavzemal za iste stvari. Če pa vas nisem pravilno razumel, tedaj bom z veseljem priznal svojo zmoto, saj mi boste verjetno tudi raztolmačili pomen besede celo, ki ste jo zapisali v stavku: »Predvajali so celo odlomek iz Pirandelove igre v slovenščini«. Morda ste mnenja, da Slovensko gledališče v Trstu ne bi smelo izvajati del velikega sicilskega dramaturga in seznanjati tržaške Slovence z italijansko kulturo? Ali pa se vam morda ne zdi prav, da tudi Slovensko gledališče dostojno proslavi stoletnico rojstva Luigi Pirandela?

Želim nadalje popraviti nekatere netočnosti. Zamenjali ste osebo, ko govorite, da je ravnatelj — ki ni ravnatelj, pač pa le tajnik — slovenskega gledališča predstavil revijo »Most«. Kot ste sami lahko videli na ekranu je revijo predstavil njen urednik, univerzitetni asistent dr. Aleš Lokar. Če pa te visoko kulturne revije ne poznate, tedaj gotovo ni umestno uporabljati glagol v množinski obliki. Glede števila obiskovalcev Slovenskega gledališča je že iz statističnih podatkov razvidno, da se obisk lahko kosa z obiskom v Stalnem gledališču. V pretekli sezoni je imelo Slovensko gledališče na sporedu 100 predstav, ki si jih je ogledalo nad 21.000 obiskovalcev. K tem podatkom pa moramo dodati še stransko dejavnost gledališča: od predavanj in literarnih večerov pa do nastopov na šolskih proslavah. V celoti je Slovensko gledališče v povojnem času uprizorilo 165 premier z 2.700 ponovitvami, ki si jih je ogledalo nad 800.000 gledalcev. Res je, da si od časa do časa ogleda predstave Slovenskega gledališča tudi kak režiser, igralec ali kritik iz matične domovine, vendar pri tem nikakor ne gre za izpolnitev praznih sedežev, pač pa za poklicno zanimanje posameznikov.

Odstotek Slovencev, ki ste ga vi določili v višini 10% za tržaško pokrajino, ni sicer napačen, vendar je upravičen le v celotnem deželnem številu slovenskega prebivalstva.

Za zaključek naj še pristavim, da ima na žalost prav tajnik italijanske liberalne stranke, ko piše v odgovor na vprašanje nekega člana liberalne internacionale o zadržanju tržaških liberalcev do slovenske manjšine na Tržaškem: »Na žalost spomini na preteklost še vedno ovirajo nekatere pri objektivnem reševanju sedanjih in bodočih vprašanj. Giovanni Malagodi 3. novembra 1966.«

48 Pokristjanjenje Slovencev N. H.

Trditev, da so dobili Rusi svoje ime od skandinavskega kneza Rjurika, je pravljica, kajti to ni verjetno niti etimološko, niti drugače, ker si je težko misliti, da bi si bilo celo mnogoštevilno ljudstvo nadelo ime po enem človeku, ki je bil povrh še tujec. Ime Rusi je gotovo mnogo starejše. Prevzeli so ga Skiti in Sarmati v obliki Röske (Ruski) in so ob tem nazivu pozabili na svoja prvotna plemenska imena, o katerih pa so se gotovo morale ohraniti sledi v modernih jezikih teh narodov. Predlog av (iz) v besedi Röske — Ruski je odpadel, ker pač ni šlo za ljudi, ki so prišli z juga, ampak za take, ki so tam stalno prebivali. S časom se je naziv Röske prilagodil v Rossijski, le pri Slovencih samih je ohranil prvotnejšo obliko Ruski in Rus (obratno od Sör).

Staronordijska pa sta tudi naziva Sarmati in Skiti. Sarmati pride iz naziva Saur-madr (Plinius Secundus jih imenuje Sauromati) in to ime je nedvomno pristnejše in prvotnejše od Sarmati, ki je le rimljanska popačenka iz Saur-madr. Saurr je pomenilo staronordijsko onečistiti, onesnažiti, odtod slovenska beseda sрати. Madr pa je pomenilo mož, pa tudi možje ali ljudje. Saurr-madr je pomenilo torej dobesedno »Umazanci« ali »Nesnažni ljudje«. To ime so dali tistemu turanskemu

ljudstvu morda Solvendci, morda Goti, mogoče pa tudi kake nordijske odprave, ki so se že pred njimi izkrcavale na južnem baltškem obrežju. Tako so rekli Sarmatom verjetno pač zaradi tega, ker so bili bolj temne polti in las ali ker so bili kot nomadsko ljudstvo bolj umazani kakor druga, nordijska kmečka ljudstva Narod od Perzije do Balkana se še danes ne odlikujejo po snagi in se verjetno tudi tedaj niso, tem manj, ker so se oblačili Sarmati najbrž v umazane kožuhe, v katerih tudi ni manjkalo bolh in uši, kot dokazuje beseda srbeti, ki tudi pride iz saur.

Ime Saur-madr se je vsekakor prijelo in se razširilo na vsa plemena tega turanskega ljudstva do spodnje Donave in do Črnega morja.

Beseda Skiti pa ni drugega kot staronordijska beseda skytari ali skyti, kar pomeni strelci. In znano je, da so bili Skiti na glasu kot najboljši lokostrelci starega veka.

Baltijci so bili za Solvendce Pr-röske, to je dobesedno Pri-ruski, kajti pr pomeni, kot že omenjeno, še danes v norveščini isto kot slovenski predlog pri ali zraven Pr-röske je pomenilo torej »bližnji Röske«, tisti, ki so živeli zraven, v soseski, v nasprotju z »Rö-

ske«, ki so živeli dalje na jugu in vzhodu. Iz besede Pr-röske pa je nastala seveda pozneje beseda Prussen — Prusi, ki torej ne pomeni nič drugega kot »Rusi, ki živijo tu zraven«.

Staronordijskega izvora sta tudi imeni Poljakov in Hrvatov. C. Plinius Secundus poroča med drugim: »Jaxigi in Sarmati živijo na poljih in ravninah, toda Daci, započeni od teh, prebivajo po hribih in gozdovih.« Ti hribi in gozdovi niso mogli biti druge kot v vnožju Karpatov. In ker ti Daci (ali Geti) niso imeli mnogo polja, so pač gojili živinorejo, ki je bila za tamkajšnje okolje primernejša. Zato so bili najbrž na glasu kot živinorejci in zato so jih Solvendci imeňovali Hjord-varti, to je čredniki. Hjord je namreč pomenilo govejo čredo, vart pa pastirja. V tej zvezi naj omenimo, da so bili Hrvati še v novi domovini v prvih stoletjih na glasu kot živinorejci, saj poročajo viri (Konst. Porfirogenet), da je imela hrvaška vojska v začetku 10. stoletja 60.000 konjenikov, kar je bilo za tedanji čas ogromno. Številka je morda pretirana, značilna pa je le.

Seveda je vprašanje, če je šlo pri Hrvatih res za Gete ali Dakijce in ne morda za ljudstvo, ki je nastalo z mešanjem med Geti in Sarmati (Jazigi). Tudi ime Karpati verjetno ni drugega kakor popačenka iz imena Horvati (Karvati — Karbati — Karpati).

(Dalje)

Ideal ženske lepote je postalo - okostje

Nemška dekleta se navdušujejo zadnje čase za nov ideal ženske lepote — za okostje. Njihov vzgled je namreč postala angleška menekenka Twiggy, ki je suha kot trska. Nemške deklice, stare od 14-18 let se zdaj trudijo, da bi čimprej shujšale do kosti. V šoli mečejo malico v koš, tako da se naberejo polni koši neodprtih zavitkov z obloženimi kruhki, bananami itd. Doma

se izogibljejo kosila in čas kosila je zdaj čas preprirov z materami in očeti, ker dekleta nočejo jesti. Če le morejo, si najdejo kak izgovor, da jim opoldne ali ob času večerje ni treba biti doma.

Ta manija je začela resno skrbeti ne samo starše, ampak tudi zdravnike, ki vidijo v tem veliko nevarnost za zdravje deklet samih in bodočih rodov, pa tudi — fante. Samo kakih 10% fantov se iz modnih razlogov navdušuje za dekleta v obliki okostnjaka. Drugi pravijo, da jih je strah že same misli, da bi morali vzeti pod pazduho okostnjak, katerega kosti bi suho zaropotalo pri vsakem koraku, in da bi se jim ljubeznivo nasmihala — lobanja.

Mnoge mladostnice trpijo zaradi večne lakote na krčih v želodcu in na slabostih, kljub temu pa ne popustijo. To je moč mode in avtosugestije, da bodo shujšane do okostja — privlačnejše za fante.

Upati je samo, da bo ta moda kmalu izginila, kot se je pojavila. Značilno pa je, kam privede preobilje. Marsikje po svetu ljudje in tudi mladoletniki stradajo, ker nimajo kaj jesti. V deželah preobilja pa je postala lakota — moda.

Štmaver:

POJASNILA

(Nadaljevanje s 5. strani)

Nik. Na pokrajinsko upravo je prišlo prošnje za 35 cest. Cesta v Štmarer, pravi odbornik Waltritsch, je prišla po njegovi zašlugi brez razprave kot sedma v poštevi. Stroški bodo znašali 34 milijonov lir; 80 odstotkov bo krila država, 20 pa goriška občina.

Deželni odbornik Giacometti je 25. t. m. obljubil g. Waltritschu, da bo dežela nakazala obljubljeni vsoto v prvi polovici julija. Denar bo pa prišel, zaradi birokratskih razmer, šele septembra. Ker gre pozimi težko z deli, bo toliko potrebna cesta zgrajena šele prihodnjo pomlad.

Glede vodovoda v dolini Pevnice pa pojasnjuje g. odbornik, da je občinsko podjetje za luč, plin in vodo, na pobudo slovenskih svetovalcev, že lani pripravilo ustrezeni načrt in ga je poslalo na občino. Tam pa je načrt kar zaspal, čeprav je bil urejen tudi proračun v znesku 16 milijonov lir; občinsko podjetje čaka torej že leto dni na odgovor občinske uprave. Prejšnji teden je občinski odbornik za javna dela obljubil pokrajinskemu odborniku Waltritschu in občinskemu svetovalcu Sanzinu, da bo zadeva vodovoda stekla, čim se odobri občinski proračun.

Pokrajinskemu odborniku se zahvaljuje mo za posredovanje in pojasnila tudi v imenu Štmavercev, ki pa naj presodijo, kdaj bodo imeli vodovod in cesto.

PODPISANA TRGOVINSKA POGODBA MED ITALIJO IN SFRJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

L. 1966 je znašala vrednost trgovinske izmenjave med Italijo in Jugoslavijo 212 milijard lir, v prvih petih mesecih pa je izmenjava še narastla za okrog 40% v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta. Italija je že nekaj let glavna partnerka Jugoslavije v zunanji trgovini. To in pa prijazno vzdušje, v katerem so zdaj potekala pogajanja, dokazuje, da so bile iz trte zvite govorice o dozdnevni napetosti med obema državama. Težko si je misliti, kdo je imel interes na širjenju takih govoric.

REPENTABOR

Četrta nedelja v juliju je bila določena za prosvetno manifestacijo našega zamejstva na Repentabru. Na letošnjem prosvetnem prazniku se bomo spomnili jubileja pokristjanjenja našega naroda s tem, da bodo mladi igralci Slovenskega odra odigrali glavni del Simičeve drame »Krst pri Savici«.

Poleg dramskega nastopa bodo peli združeni pevski zbori s Tržaškega, igral bo godalni kvartet »Pleiades« naših openskih študentov, nastopili pa bodo tudi drugi manjši zbori.

Na Repentabru tedaj: v nedeljo 23. julija ob petih popoldne!

Slovo od bivšega župana

(Nadaljevanje s 4. strani)

kot Slovincu, je dejal: »Bil je vse življenje zaveden Slovenec. Globoko je bila v njem zakoreninjena ljubezen za slovensko zemljo, za slovenske tradicije in za slovensko ljudstvo. Verjel je v boljše čase za svoje ljudstvo in te boljše in bolj vedre čase tudi pomagal ustvarjati s svojim javnim in zasebnim delovanjem. Tudi v časih, ko se je zdelo, da ne bo mogoče odpraviti vsakovrstnih skrajnosti, je s svojim dostojnim in mirnim nastopom ustvarjal ozračje strpnosti in spoštovanja različnih mnenj in stališč.«

»Naj Jože Bizjak — je zaključil govornik — mirno počiva v Stvarniku, kateremu

je bil vedno vdan. Naj mirno počiva v naši kraški zemlji, kateri je veliko pripomogel, da ima danes pred seboj upanje na boljše, pravičnejšo bodočnost. V imenu občinske uprave in v svojem imenu se mu ob tej uri žalosti javno zahvaljujem za njegov velik trud in požrtvovalno delo za našo občino.«

Redkokdaj smo slišali, da bi se kdo s tako lepimi besedami poslovil od svojega sodelavca in prijatelja, kar je samo dokaz, kako je bil pokojnik spoštovan od svojih rojakov.

Hudo prizadeti družini izreka tudi naš list globoko občuteno sožalje ob prezgodnji smrti dragega moža in očeta.

Spomini iz prve svetovne vojne

56 V RUSKEM UJETNIŠTVU Inž. J. R.

Nujno potrebno je bilo, da izvem kaj več, kako je s prostovoljskim gibanjem, in zato sem vprašal Poljaka, če mu je kaj znanega o tem. Razveselil se je, ko sem načel to vprašanje. Rekel je, da ga to vprašanje zelo zanima, saj je kot Poljak tudi on prizadet. Najmočnejše gibanje je: poljsko v ZDA in v Franciji, a še ni enotno vsmerjeno, ker so Poljaki v treh armadah, v ruski, nemški in avstrijski. Zdi se pa, da bo zmagovalo na splošno stremljenje za samostojno Poljsko. Angleži in Francozi so se že izrekli za to, težave so pri Rusiji, ki ima večji del poljskega ozemlja. Do sedaj so Rusi samo za Poljsko kot avtonomno državo v sklopu Rusije. Točno opredeljeno je češko vprašanje: samostojna češko-slovaška republika. Ta pa je mogoča, če se bo Avstro-ogrsko razbila. Težave pa so v tem, da niso vsi zavezniki tega mnenja. Zato imajo češki zastopniki pod vodstvom Masaryka trdo delo prepričevanja. Češka vojska se sedaj ustanavlja v Kijevu. Sledijo Jugoslovani, ki se zbi-

rajo v Odesi, nekaj pa tudi v ZDA. V Londonu so zastopniki avstroogrskih Jugoslovancev in imajo splošno priznan »Jugoslovanski odbor«, ki pa ima največje težave s srbsko vlado. Srbi namreč hočejo imeti veliko Srbijo in zato želijo priključiti k Srbiji salo pokrajine, ki imajo pretežno srbski, pravoslavni življenj. Jugoslovanski odbor pa se poteguje za Jugoslavijo, ki naj obsega vse Jugoslovane in če le mogoče tudi Bolgare. A tudi Italija se poteguje za organizacijo avstrijskih vojnih ujetnikov italijanske narodnosti. O tem pa ni mnogo informiran, a celotno gibanje je zelo omejeno, je rekel.

Ali ne izhaja v Odesi neki jugoslovanski list, ki dela propagando med ujetniki za pristop med prostovoljce?

Na to vprašanje mi je odgovoril, da tega točno ne ve, a se bo informiral in če je, bo naročil, naj ga pošiljajo tudi sem. Povedal sem mu, da je med nami neko — sicer še tajno — prepričanje, da se bomo vsi pri-

glasili med prostovoljce, a za Jugoslavijo in ne za Veliko Srbijo.

Takrat sva opazila, da se bližata ravnatelj in komisar iz Kišineva, ki sta kmalu vstopila. Ravnatelj me je vprašal, če sem kaj mislil, kakšne poskuse bi v bodoče delali, seveda v omejenem obsegu. Na to vprašanje sem se res pripravil in zato sem hitro odgovoril: »Če odobrite, bi lahko poskušali, koliko vode izhlapi pšenica brez gnojila, pšenica pognojena samo s superfosfatom, pšenica samo s kalijem in če še mogoče pšenica s samim cilskim solitrom. Isti poskus bi lahko naredili z ozimnim ječmenom, tako da bi bilo 8 poskusov ali šest, če ne bi bilo čilskega solitra.«

»Zakaj pa ne bi bilo čilskega solitra?«

»Ker ga vporabljaajo za izdelovanje municije.«

»Kišinevski komisar je rekel, da je to res problem, a za Avstrijo in Nemčijo, ki sta odrezani od virov, a ne za Rusijo, ki lahko dobi solitra, kolikor hoče skozi Sibirijo.«

»Bolje tako,« sem rekel, »potem pa bi poskuse podvojili, tako da bi bila tudi kontrola.«

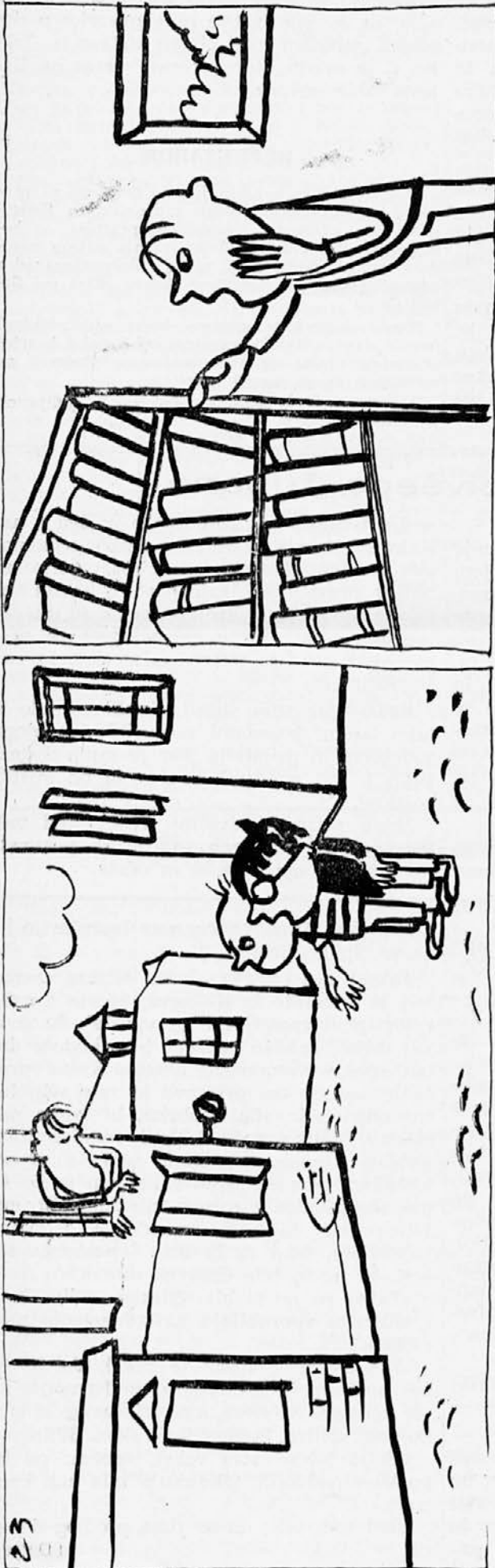
Imel sem vtis, da se jima predlog dopade. (Dalje)

Srečka na podstrešju

Riše ANDREJ NOVAK

12

Piše TONE FORNEZZI

23. Darko in Pik sta pod Markovo hišo žvižgala na prste, da so v priložju žvenketale šipe na oknih.
 »Pridi doi, važna konferenca!« sta mu vpila, ko je vendarle pomolil glavo skozi okno. Ko je čez čas pritekel na cesto, je Pik skorajda planil vanj:
 »Trikrat lahko ugibaš, čegava srečka je zadela na loteriji!«
 Marko je zamežikal kot krt v sonce in obstal.
 »Pa... pa ne, da je naša?«

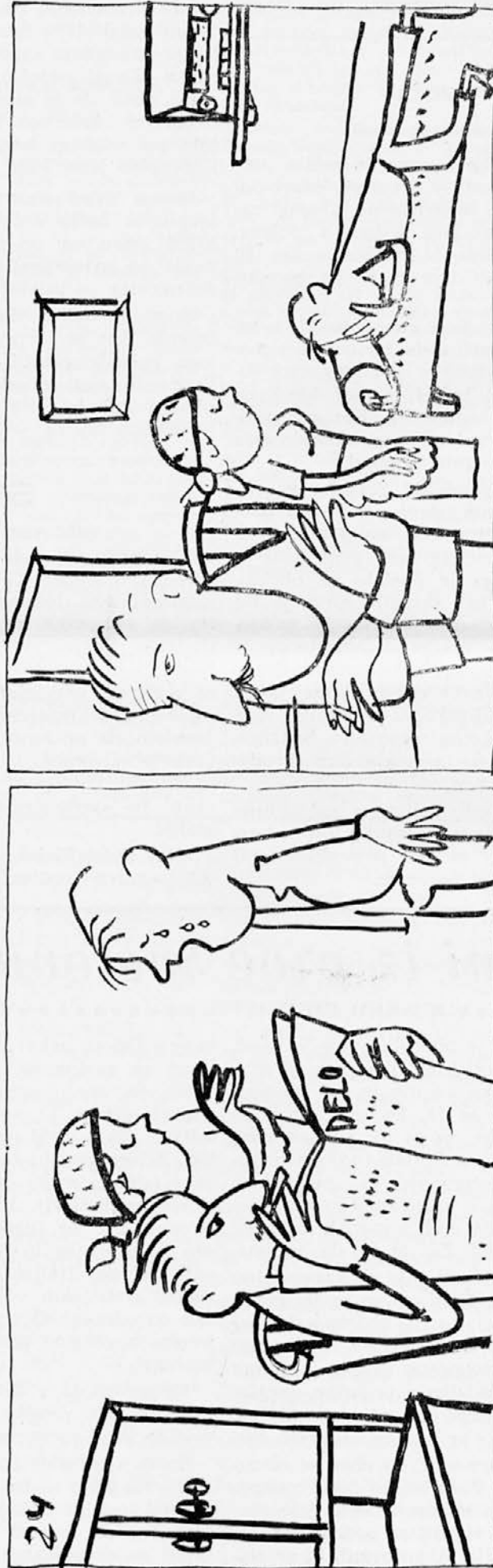
»Papapa, naša, naša!« ga je nagajivo oponašal P.k.
 »Četr milijona, dvesto petdeset tisoč!« je važno zavpil Darko

»Teci po srečko,« ga je silil Pik. »Ze danes lahko dvignemo denar, jutri bo imel Drejc moped. To bo pogledal! Pojdi, no!«

»Tako j no, samo da si opomorem,« je zajecjal

Marko. »Saj vama komaj verjame!« je še dvomljivo dodal in se zapodil po stopnicah. Stekel je naravnost v dnevno sobo, pristavil stol h knjižni omari in odprl zgornji del. Poln pričakovanja in ves napet je segel v drugo vrsto knjig in zaprepaden obnemel.

Tam, kjer naj bi bila zajetna, stara knjiga »Skrivnost lune« s skrito srečko v zadnji platnici, je zevala škrbina. Knjige ni bilo.

24. Marko je s solzami v očeh planil v kuhinjo.
 »Očka, mami!« je bruhnilo iz njega. »Ali sta vidva vzela »Skrivnost lune?«
 Oče, ki je za mizo bral časopis, je začuden pogledal objokanega Marka.

»Kaj? Kakšno skrivnost?«

»Tisto staro, debelo knjigo!« je hlipal Marko.
 »Povedal sem vama že, da smo kupili srečko. Skrli

sem jo v tisto knjigo »Skrivnost lune«, srečka je zadela četr milijona, knjige pa ni. Izginila je.«
 Oče in mati sta se spogledala in skoraj hkrati odkimala.

»Ne, miava je nisva vzela in ne verjame, da bi izginila. Saj pri nas vendar nihče ne krađe!« je resno rekel oče in sam stopil v dnevno sobo. Pregledal je skoraj vse knjige v knjižni omari.

»Kaj naj rečem Darku in Piku?« je presunljivo zastokal Marko in se zgrudil na kavč.

»To je pa čudno, res je ni,« je rekel oče, ko je znova prebrskal knjižno omaro.

»Zdi se mi,« je dejala zamišljeno mama, »da je Peter določne nekaj stikal med knjigami.«

Marko je prisluhnil maminim besedam, potem ra na glas zajokal v kavč. Darko in Pik sta spodaj rezko žvižgala na prste.